

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Tijdige en voorspelbare vergunningverlening en pilot financiële zekerheidsstelling

Geachte Statenleden,

Op 14 april jl. heeft DCMR milieudienst Rijnmond namens de provincie Zuid-Holland bij wijze van een pilot een eerste vergunbaarheidsverklaring afgegeven. Dit is een nieuw instrument waarmee bedrijven in een vroeg stadium duidelijkheid krijgen onder welke voorwaarden een initiatief kansrijk is vanuit het milieuvergunningperspectief. Dit helpt bedrijven bijvoorbeeld bij het nemen van investeringsbeslissingen of bij het aanvragen van subsidies.

De eerste vergunbaarheidsverklaring is voor ons aanleiding om u te informeren over alle initiatieven die de provincie, samen met omgevingsdiensten en onze ketenpartners, ontplooit om de tijdigheid en voorspelbaarheid van milieuvergunningverlening voor complexe bedrijven structureel te vergroten. Daarnaast willen wij u met deze brief informeren over de evaluatie van de pilot financiële zekerheidsstelling.

Aanpak tijdige en voorspelbare vergunningverlening

Verschillende ontwikkelingen zorgen ervoor dat het investeringsklimaat in de Nederlandse industrie onder druk staat: hoge energiekosten, (oneerlijke) concurrentie van buiten Europa, geopolitieke spanningen, netcongestie, ruimtegebrek en momenteel een natuurvergunningenstop vanwege stikstof.

Tijdige en voorspelbare milieuvergunningverlening is voor bedrijven in Zuid-Holland behulpzaam bij het nemen van investeringsbeslissingen voor onder meer verduurzaming.

Verduurzamingsprojecten in de industrie zijn complex en kennen veel onzekere factoren. De investeringsvoorstellen en de fabrieksontwerpen zijn veranderlijk, met alle gevolgen voor het tempo en de inhoud van de vergunningaanvragen waar de bedrijven aan werken.

Vanuit de Europese Commissie is er ook veel aandacht voor het tempo van vergunningverlening voor verduurzamingsprojecten in de industrie. Daarbij staat de afweging tussen het versnellen van vergunningverlening door het verminderen van regeldruk, het behalen van de gestelde

duurzaamheidsdoelen (de Europese *Net-Zero Industry Act*) en het tenminste behouden van een gelijkwaardig beschermingsniveau van gezondheid en leefomgeving voorop.

En in Zuid-Holland hebben wij gemerkt dat, ondanks alle inspanningen van bedrijven en overheid, de tijdige afhandeling van milieuvergunningaanvragen van complexe bedrijven onder druk staat. We zijn daarom samen met omgevingsdiensten en betrokken ketenpartners en in overleg met het bedrijfsleven verschillende initiatieven gestart om impasses te doorbreken met behoud van een gelijkwaardig beschermingsniveau van de gezondheid en de leefomgevingskwaliteit. Vanuit onze rol binnen het VTH-stelsel¹ zetten we in op de volgende trajecten en activiteiten:

- **Vooroverleg**

Als een bedrijf een nieuw project start kan het de omgevingsdienst benaderen voor een vooroverleg. Dit vooroverleg is cruciaal voor een goede vergunningverlening. Als een bedrijf besluit om tijdig het gesprek aan te gaan, dan kunnen bedrijf en omgevingsdienst samen verkennen of een initiatief vergunbaar is, wat daar nog voor nodig is en de planning van het aanvraagproces doornemen. In dit vooroverleg kunnen ook ketenpartners als waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten, veiligheidsregio's, Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en adviseurs aansluiten. Daarmee maken bedrijf en overheid gezamenlijk het vergunningproces inzichtelijk en beter voorspelbaar.

- **Doortastend vergunnen**

Het bedrijf dient zelf een definitieve aanvraag (compleet en goed te beoordelen) voor de milieuvergunning in via het [Omgevingsloket](#). De omgevingsdienst toetst deze aanvraag na ontvangst op volledigheid. De omgevingsdienst zal indien nodig maximaal één keer verzoeken om de aanvraag aan te vullen. Dit in lijn met het provinciale uitvoeringsbeleid vergunningverlening, de [nota VTH 2024-2027](#). Onvolledige aanvragen worden niet in behandeling genomen, zodat de capaciteit bij omgevingsdiensten zo veel mogelijk wordt ingezet op complete en vergunbare aanvragen.

- **Procesregie**

Meestal zijn verschillende overheden, adviseurs en specialisten betrokken bij en/of verantwoordelijk voor (een deel van de) vergunningverlening van een initiatief dat een bedrijf wil starten. Regie op het proces aan de kant van de overheid en van het bedrijf is dan van groot belang.

De afgelopen jaren heeft DCMR samen met een aantal bedrijven in Zuid-Holland ervaring opgedaan met het werken in casusteams. Daaruit blijkt dat met de casemanagement aanpak een complexe vergunningaanvraag sneller intern en extern afgestemd wordt. Op dit moment wordt deze werkwijze bij DCMR breder toegepast. De eerste ervaringen daarin zijn positief en geven aanleiding voor vervolg.

- **Kennis en informatie**

Goede informatievoorziening en kennisdeling tussen overheden en bedrijfsleven is cruciaal om het proces van vergunningverlening soepel te laten verlopen. Samen met onze omgevingsdiensten en

¹ Provincies, gemeenten, waterschappen en het Rijk opereren als bevoegde gezagen binnen het nationale stelsel Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en voeren de wettelijke VTH-taken uit. Het Rijk is stelselverantwoordelijke en implementeert EU-regelgeving. Vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland voeren de VTH-taken uit onder mandaat van de provincie en gemeenten. De provincie Zuid-Holland is o.a. het bevoegd gezag voor omgevingsvergunning milieu en bouwen voor circa 350 complexe bedrijven en voor de omgevingsvergunning natuur (stikstof en soortenbescherming).

ketenpartners investeren wij in regionale en landelijke kennisnetwerken, daarnaast is er aandacht voor kennisopbouw en opleidingen over nieuwe technologieën en de complexe opgaven in de toekomst.

Verder organiseren provincie en omgevingsdiensten regelmatig voorlichtingsbijeenkomsten. Op 11 september 2025 kwamen bijvoorbeeld zo'n 250 professionals van overheid en bedrijfsleven bijeen in De Kuip in Rotterdam voor de [Ketendag Omgevingswet](#). Een dag vol informatiesessies en kennisdeling rond vergunningverlening voor bedrijven in de regio Rijnmond. Deze dag was georganiseerd door de gemeente Rotterdam in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, DCMR en het Havenbedrijf Rotterdam. In het najaar van 2026 wordt er weer een Ketendag Omgevingswet voor bedrijven georganiseerd.

- **Vergunbaarheidsverklaring**

Bedrijven dienen regelmatig (milieu)vergunningaanvragen in om strategische opties af te wegen of om aan financierings- en/of subsidievoorwaarden te kunnen voldoen. Op dat moment is de planvorming vaak nog onvoldoende uitgewerkt voor een vergunningaanvraag, wat leidt tot moeizame vooroverleggen en verzoeken om aanvullende informatie. Dit maakt het vergunningenproces inefficiënt en moeilijk voorspelbaar voor zowel omgevingsdienst als bedrijf.

Om dit te verbeteren, ontwikkelt DCMR een 'Routekaart Vergunningen' die het vergunningenproces transparanter en voorspelbaarder moet maken. Eén van de instrumenten die DCMR binnen dit traject ontwikkelt, is een niet juridisch bindend product, namelijk de vergunbaarheidsverklaring. Deze verklaring helpt bedrijven in een vroege fase bij het maken van ontwerpkeuzes, het bepalen van richting in het vergunningenproces en het onderbouwen van subsidieaanvragen. Dit instrument wordt nog verder in de praktijk getoetst en geëvalueerd. Daarom is nu ingezet op twee [pilots](#). De eerste vergunbaarheidsverklaring is, zoals al genoemd, afgegeven op 14 april 2026.

- **Digitalisering**

Het programma [Altijd Actuele Digitale Vergunning \(AADV\)](#) is een initiatief van de provincie Zuid-Holland om het vergunningenproces, van aanvraag tot verlening, efficiënter en effectiever te maken door verdere digitalisering, structurering en standaardisatie.

Voor het programma AADV is een digitale omgeving genaamd Digi-V® ontwikkeld, waarmee het bedrijf, overheid en andere geïnteresseerden op overzichtelijke wijze kunnen zien welke voorschriften er gelden, welke wijzigingen van toepassing zijn en welke besluiten er eerder zijn genomen. De op deze manier tot stand gekomen vergunningen zijn te raadplegen op www.digi-v.nl. Daarnaast wordt er binnen het programma gewerkt aan het structureren van de vergunningaanvraag. Door de gestructureerde wijze van aanleveren van gegevens, is de vergunningverlener beter in staat om binnen de wettelijke termijnen een vergunning te verstrekken. Via pilots met bedrijven wordt de zogenoemde Altijd Actuele Gestructureerde Aanvraag (AAGA) in de praktijk getoetst.

Binnen het programma AADV wordt ook onderzocht of het mogelijk is om het aantal procedures te verminderen. Met een robuuste milieuvergunning kunnen kleine wijzigingen in de activiteiten van

een bedrijf zonder nieuwe vergunningsprocedure worden afgehandeld, omdat de geldende regels ook bij verandering blijven bestaan.

Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie

Projecten in de industrie komen niet van de grond of lopen vertraging op omdat er momenteel maar zeer beperkt natuurvergunningen (omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit) verleend kunnen worden. Sinds de Rendac-Uitspraak van de Afdeling van de Raad van State van december 2024 en de aanscherping van het additionaliteitsvereiste is de natuurvergunning voor stikstof bijna geheel beperkt. In reactie hierop heeft de provincie Zuid-Holland in 2025 de Samenhangende aanpak natuurherstel en economie (SANE) ontwikkeld. Deze aanpak is in juni en december van het afgelopen jaar in Provinciale Staten behandeld. Recent bent u per GS-brief ([kenmerk PZH-2026-887810487](#)) nog geïnformeerd over de processen rond SANE, het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZHPLG) en de modulaire herziening landbouw. Wij zullen u blijven informeren over dit onderwerp vanuit SANE.

Evaluatie pilot financiële zekerheidsstelling

Op 18 januari 2024 bent u per brief ([kenmerk PZH-2023-845788077](#)) geïnformeerd over de vaststelling van de beleidsregels met betrekking tot de bevoegdheid tot het opleggen/verlangen van financiële zekerheid ten aanzien van de nakoming van de omgevingsvergunning. Met het in werking treden van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is er voor gemeenten en provincies een nieuwe bevoegdheid ontstaan tot het van bedrijven (kunnen) eisen van een financiële zekerheidsstelling. Deze bevoegdheid is ingegeven door het feit dat momenteel de overheid (en daarmee de samenleving) eventuele milieukosten voor haar eigen rekening moet nemen in geval van een faillissement van een bedrijf. In de Omgevingswet worden twee specifieke situaties benoemd:

- Een 'moet-bepaling' voor het stellen van financiële zekerheid voor majeure risicobedrijven (Seveso-6 bedrijven).
- Een 'kan-bepaling' voor afvalbedrijven.

De Seveso-6 omgevingsdiensten en alle provincies hebben in 2024 afgesproken om een pilotfase van twee jaar te starten om ervaring op te doen met het instrument, de uitvoering te monitoren en de werkbaarheid te evalueren. De pilot 2024-2025 is inmiddels afgerond en geëvalueerd door bestuurskundig adviesbureau Kokx DeVoogd. Uit deze [evaluatie](#) proefperiode financiële zekerheidsstelling is naar voren gekomen dat financiële zekerheidsstelling een breed bestuurlijk draagvlak kent, maar dat het in de huidige vorm niet goed uitvoerbaar is. De huidige opzet is juridisch te complex, lastig uitvoerbaar, onvoldoende uniform en te weinig gedragen als gevolg van het ontbreken van voldoende beschikbare expertise en data.

De inzet van alle provincies is om door te gaan met het opleggen van financiële zekerheid, omdat provincies het belangrijk vinden om uitvoering te geven aan het principe 'de vervuiler betaalt'. Daarbij zullen provincies zo veel als mogelijk streven naar maatwerk.

Tot slot willen wij u meegeven dat de provincie Zuid-Holland binnenkort ambtelijk gesprekken voert over financiële zekerheid met koepelorganisaties zoals ondernemersvereniging Deltalinqs, de Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), de vereniging van Nederlandse tankopslagbedrijven (VOTOB) en de Vereniging Afvalbedrijven. Daarbij staan we open

voor alternatieven en zullen we de initiatieven, dan wel ideeën over fondsvorming of verzekeringen vanuit het bedrijfsleven, stimuleren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff